

Matkalla taivaallisiin häihin

Koulumestari Jacob Ahlsmanin traktaatti vuodelta 1858

Kiinnostukseni kiertokoulunopettaja Jacob Ahlsmaniin (1798–1872) sai alkunsa hänen omaelämäkerrallisesta kirjoituksestaan ”Totuuden Lauseita”, joka ilmestyi *Sanomia Turussa* -lehdessä vuonna 1856.¹ Ahlsmanista löytyi tietoa Vihdin kunnan verkkosivuilta,² ja nettihaku johti myös erään antikvariaatin luetteloon, josta löysin Ahlsmanin kirjoittaman kirjasen *Jesuksen Kristuksen Sotamies*. Sain postissa tilaamani 16-sivuisen traktaatin, joka on painettu W. Lilljan kirjapainossa vuonna 1858 sarjassa *Lukemisia Kansalle*. Kysymyksessä on todellinen harvinaisuus: Ahlsmanin kirja ei sisällä esimerkiksi Kansalliskirjaston eikä Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjaston kokoelmiin.³ Nyt *Teologinen Aikakauskirja* tuo Ahlsmanin tekstin lukijoiden ulottuville.⁴

Jacob Ahlsman ei ole ollut tutkimuksessa aivan tuntematon: hänen nimensä vilahtaa Viljo Tarkiaisen artikkelissa Aleksis Kiven tuntemista kirjoista. Tarkiaisen näkee yhteyden Ahlsmanin kirjan nimen ja erään *Seitsemän veljeksien* katkelman välillä: ”Me olemme kastettuja kristittyjä, Jumalan sotamiehiä, Kristuksen soltaatteja,” huutaa Juhani öisessä metsässä Simeonin repliikkejä toistellen veljesten

yrittäessä häätää aavetta luotaan.⁵ Mainitun repliikin aineksia Kivi on tosin voinut poimia suoraan Raamatusta ja sen kehotuksesta kärsimään vaivaa niin kuin ”luja Jesuksen Kristuksen sotamies” (2. Tim. 2:3). Luultavaa kuitenkin on, että koulumestarin kirjaa luettiin Nurmijärvellä, Vihdin naapuripitäjässä. Ahlsmanin tunsu myös Elias Lönnrot, joka luonnehtii tätä *Kirjallisessa Kuukauslehdessä* (1869) seuraavalla tavalla:

Vihdin pitäjän lasten-opettaja, Jacob Ahlsman, on vanha, lähes 70-vuotinen ukko, itsestään oppinut ei ainoastaan kirjoittamaan vaan myös ruotsin ja vironki kieltä ymmärtämään. Tämä oppi ei suinkaan ole vähäksi arvettava, mutta paljon oppineempi on hän kuitenkin jumalansanassa, jota näyttää yli kaiken rakastavan ja harrastavan. Raamatun ja virsikirjan hän ulkoaki tuntee niin, että kun jotain niistä on puheena, hän kohta tietää nimittää paikan, missä se niissä tavataan, usein missä värssyssäki se löytyy. Sekä vanhan että uuden ruotsalaisen ja myös jonkun vironkielisenki virsikirjan hän tuntee pian samalla tarkkuudella. Uuden suomalaisen virsikirjan ehdotuksen hän pitää suuremmassa arvossa, kun minkä moni muu hänen ikäisensä sille luultavasti voipi antaa – –.⁶

Jacob Ahlsman ei kuulunut herätysliikkeiden johtajiin. Aivan ainutlaatuinen hän ei kuitenkaan ollut: vähän tai ei lainkaan kouluja käyneitä hartauskirjoja tai saarnoja julkaisseita itseoppineita kirjoittajia oli muitakin. Hanssu Koskuksen *Uuden syntymisen tarpeellisuus* ilmestyi vuonna 1861, Juho Taanonaron *Jesuksen herättävä ääni synninunessa makaaville sie-luille herätykseksi* vuonna 1865.⁷ Varhaisempi tapaus sisältyy Elias Lönnrotin kuvaukseen ensimmäisestä runonkeruumatkastaan vuonna 1828, jolloin hän sai Ilomantsissa nähdäkseen erään entisen koulumestarin käsikirjoituksen. Hänen mielestään se oli ”useita hartauskirjoituksiamme etevämpi”.⁸ Harmi vain, ettei Lönnrot maininnut koulumestarin nimeä eikä kuvannut kirjoitusta tarkemmin.

Ahlsmanin *Jesuksen Kristuksen Sotamies* tarjoaa tilaisuuden tarkastella vähän kouluja käyneen, itseopiskelulla tietonsa koonneen, herrojen ja ”yhteisen kansan” väliin sijoittuvan yksilön teologista ajattelua.⁹ Tässä julkaistun tekstin kieliasua ei ole muutettu, mutta alaviitteisiin on lisätty ne raamatunkohdat, joihin Ahlsman viittaa.¹⁰

KERJUUPOJASTA KOULUMESTARIKSI

Ahlsmanin elämänvaiheista tiedetään melko paljon. Hänen elämänsä lähtökohdat eivät olleet suotuisat. Pöytyäläinen torpparin tytär Maria Yrjöntyttä (1774–1812) synnytti aviottoman lapsen 9.6.1798.¹¹ Jacobiksi kastettu poika vietiin puolivuotiaana isoäidin luo Mäenpään kylään, joka sijaitsi Marttilan Karinaisissa. Poika asui jonkin aikaa äitinsä luona: ”Äitini oli palveluksessa, mutta w. 1808 meni hän awioliittoon,¹² silloin jouduin minä tuta äitini rakkautta, mutta sitten sulki hän sen sitä kowemmin, eikä tuntenut minua lapseksensa sen enempiä hamaan kuolema-päiväänsä asti.”¹³ Marttilan rippikirjan 1811–1822 mukaan Jacob Adami Ahlsman¹³ asui Haapamäen torpassa Anna Matintyttären (1740–1816) kanssa. Elämä oli köyhää ja kovaa; poika joutui välillä kerjuulle.¹⁴ Pelastavana enkelinä oli läheisen rusthollin emäntä, joka vaikutti myös pojan elämänuraan:

Tässä en tahdo unhottaa yhtä suurinta rakkauden ystävä-tä, nimittäin Rusthollarin leskeä Maria Warri Mäenpään kylästä. Hänen tykönänsä minä asuin 25 vuotta, wäliajoil-

la, kuin kerkesin kotona olemaan. Hän tunnusti minua rakastawansa niin kuin omaa lastansa. Hän näki jo omilla silmillänsä minun olewan lasten opettajan, ja kuinka Her-ran aiwoitus oli minussa menestywä. Hän nukkui Herrassa w. 1821.¹⁵

- 1 Kiitos tästä kuuluu Laura Starkille, joka toimii etnologian professorina Jyväskylän yliopistossa.
- 2 Artikkelin ”Jakob Ahlsman: Kansanopetus elämäntehtävänä” on kirjoittanut Pekka Nieminen. <http://www.vihti.fi/palvelut/museo/henkilogalleria/prime100.aspx>.
- 3 Oulun yliopiston kirjastoon *Jesuksen Kristuksen Sotamies* on tullut bibliofiili Einar Palmusen lahjoituksena, vuoden 1863 painoksena, ja Suomen Kirkkohistoriallisen Seuran arkistossa siitä on käsinkirjoitettu kopio. Saarnaksi luokitellun tekstin on toimitannut Suomen Kirkkohistorialliselle Seuralle Sakari Loimaranta.
- 4 Julkaistavan tekstin kieliasun oikeellisuuden on tarkistanut Susanna Asikainen, mistä lausun hänelle lämpimät kiitokset.
- 5 Tarkkiainen 1949, 181.
- 6 Lönnrot 1869, 3. Lönnrot pyysi Ahlsmania tutkimaan uutta virsikirjaehdotusta, mikä kertoo arvostuksesta vanhaa koulumestaria ja hänen tietojaan kohtaan.
- 7 Hans (Hansu, Hanssu) Koskus (1794–1876) asui litissä ”setä-miehenä” kahden veljensä ja myöhemmin veljenpoikansa talossa (Tiililä 1959). Torpparin poika Juho Taanonaro (1823–1868), ”Väriävä Juho”, oli Kiukaisissa asunut ruotuvaivainen (Tiililä 1960).
- 8 Lönnrot 2002, 117. Uskonnollisista kirjoitusmotiveista ks. Kauranen 2013, 42–43 ja Kuismin 2013, 79–83.
- 9 1700-luvun lopun ja 1800-luvun kansanihmisissä oli niitä, jotka sepittivät virsiä, kirjoittivat opetuskirjeitä, kuvasivat uskonnollista kehitystään ja raportoivat herätysliikkeiden vaiheista. Ks. Hökkä 2007 ja 2010; Makkonen 2007; Bastman 2012 ja 2013; Kuismin 2013a ja 2013b.
- 10 *Jesuksen Kristuksen Sotamiehen* käsikirjoitus ei ole säilynyt, minkä vuoksi on mahdotonta tietää, kuinka paljon tekstiä on toimitettu. Ainakin oikeinkirjoitusta on korjattu. Ahlsmanilla oli tapana esimerkiksi käyttää x-kirjainta ks:n asemasta.
- 11 Kirkonkirjojen mukaan Jakob Ahlsman syntyi 9.6.1798 Pöytyän Kumilan kylässä. Ahlsmanin hautakivessä syntymäpäivä on 9.7.1798. Artikkelissaan ”Totuuden lauseita” Ahlsman kertoo syntyneensä 4.7.1798.
- 12 Jacobin äiti meni naimisiin renki Antti Ristonpojan kanssa 1808 Kyrössä, Hongan talossa.
- 13 Ehkä kiertäväksi opettajaksi ryhtyneen pojan sukunimi on saanut alkunsa kruununvouti, kartanonomistaja Gabriel Ahlmanin nimestä. Ahlmanin testamenttivaroilla oli perustettu alkeiskouluja Tampereen seuduille.
- 14 Ollila 1945c; Ahlsman 1856a.
- 15 Ahlsman 1856a. Vuonna 1759 syntynyt leskiemäntä Maria Juhontytär hallitsi Värin kantataloa eli Vanhaa-Väriä 1812–24. http://www.sukuhistoria.fi/sshy/kirjat/Kirkonkirjat/marttila/rippikirja_1797-1802_jk192-193/106.htm.

Omien sanojensa mukaan Ahlsman ryhtyi 16-vuotiaana opettamaan lapsille lukutaitoa: ”Vuonna 1815 Joulun Keskipyhänä alkaisin minä ensimmäisen Bokstavin näyttämän Luku-Lapselle, nimellä Simon Wanhala, joka oli isombi kuin minä itse.”¹⁶ Sanoma tästä levisi myös lähiseurakuntiin.¹⁷ Epävirallinen asema muuttui sittemmin virallisemmaksi: Pöytyän historiassa kerrotaan, että Ahlsman tuli pitäjän lastenopettajaksi vuonna 1824 ja että hän oli koulumestarina noin 12 vuotta.¹⁸

Vuonna 1826 Ahlsman vietti kolme kuukautta Turussa tutustuen Bell-Lancasterin vuoro-opetus-koulun metodiin. Muutama vuosi aikaisemmin perustetussa koulussa edistyneet oppilaat avustivat opetuksessa, jolloin yksi opettaja saattoi opettaa suurta oppilasmäärää. Koulun tavoitteena oli opettaa lapset lyhyessä ajassa lukemaan, kirjoittamaan ja laskemaan. Vierailun oli järjestänyt Marttilan kappalainen Daniel Ekvall. 28-vuotias Ahlsman asui Suomen Huoneenhallitusseuran (myöhemmin Suomen Talousseura) sihteerin, C. C. Böckerin luona. Böcker piti vieraansa mielipiteitä arvossa ja kehotti häntä kirjoittamaan huomionsa paperille luvaten toimittaa ne painoon. Böcker lähetti käsikirjoituksen Piikkiön kirkkoherran tarkastettavaksi. Benjamin Frosterus teki vähäisiä korjauksia Ahlsmanin ”Lancasteri Schoulun Konstin” kieliasuun mutta piti sitä muuten kypsänä painettavaksi. Frosterusta ”ihmetytti ja ihastutti yksinkertaisen kansanmiehen selvä esitystapa, samoin kuin se suuri ihmisrakkaus, jota kirjoitukset uhkuvat”.¹⁹ Käsikirjoitusta säilytetään Suomen Talousseuran arkistossa, jossa on muitakin Ahlsmanin laatimia kirjoituksia.

Böcker näyttää suunnitelleen Ahlsmanin ottamista Talousseuran palvelukseen jonkinlaiseksi kiertäväksi koulujen järjestäjäksi ja opettajain ohjaajaksi. Myös Ekvall piti häntä erittäin sopivana sellaiseen tehtävään; hänen mielestään Ahlsman voisi jopa toimia opettajana Bell-Lancaster -koulussa.²⁰ Gustaf Cygnaeuksen mukaan Böcker oli ahkera ja tarmokas mies, joka osoitti ”suurenmoista uhrautuvaisuutta” yleishyödyllisissä hankkeissa eikä koskaan kieltäytynyt tarjotuista töistä. Tästä seurasi, ettei hän aina saanut hankkeitaan valmiiksi. Niinpä Ahlsmanin käsikirjoitus jäi painamatta.²¹ Böcker ei kuitenkaan unohtanut entistä suojattiaan. Hänen

toimittamassaan *Åbo Tidningar* -lehdessä kehuaan Ahlsmanin menestystä opettajana.²²

Ahlsman laati useita käsikirjoituksia, kuten ruotsi–suomi-sanakirjan (1826–1835), jonka kaksikielisessä esipuheessa Ahlsman kertoo opetelleensa ruotsia kirjoista – alkeisopetusta hän oli ilmeisesti saanut pastori Ekvallilta. Kun Caius Kajanti esitteli sanakirjaa *Virittäjässä* vuonna 1939, teos oli lohjalaisen opettajan, Ilmari Sippolan perikunnan hallussa.²³ Sippolan tytär, Eeva Kivilaakso, lainasi käsikirjoituksen digitoitavaksi Kansalliskirjastoon. Omalaatuinen sanakirja on nyt kaikkien luettavissa.²⁴ Kansalliskirjaston käsikirjoitusosaston kokoelmiin kuuluu Ahlsmanin laatima laskennon oppikirja ”Arimetica, eli Räkningi Kirja” (1827–1828) sekä ”Walitus-wirsi sen surkian tuli-palon ylitse, joka Turun kaupungin häwitti sinä 4 ja 5 päiwänä syyskuusa 1827”.²⁵ Vihdin kotiseutuyhdistyksen arkistosta löytyi vastikään Ahlsmanin suomennos Daniel Djurbergin maantiedon oppikirjasta ”Geografie Eli Tietoja Alkavaisille” (1829–1830), jonka laatimisessa Daniel Ekvall oli avustanut.²⁶

ARVOSTUS MUUTTUU ARVOSTELUKSI

Rovasti Hipping kutsui Ahlsmanin kiertokoulun opettajaksi Vihtiin vuonna 1838, mutta vapaa-ajallaan Ahlsman jatkoi koulunpitoa ympäristökunnissa.²⁷ 1850- ja 1860-luvulla hän lähetti maaseutukirjeitä sanomalehtiin. Aluksi ahkera ja työlleen omistautunut koulumestari nautti vihtiläisten arvostusta, mutta 1850-luvulla alkoi ilmetä tyytymättömyyttä kansanopetuksen puutteellisuutta kohtaan.²⁸ Ahlsmanin vuonna 1856 julkaistu kaksiosainen kirjoitus ”Totuuden lauseita” asettuu tähän kontekstiin. Kirjoittaja kertoo siinä elämänvaiheistaan ja puolustaa asemaansa korostaen opettajan kutsumustaan:

Koulumestarin wirkaan ei mahda yksikään tunkea, jollei hänellä harjoitettua mieltä ja siihen wirkaan soweljaita luonnon lahjoja ole, muutoin hän tulee seurakunnalle ja itsellensä kuormaksi. Hänen pitää kristillisellä ja walaisewalla esimerkillä waeltaman Herran seurakunnassa, ettei hänen wirkaansa laitetaisi. Hänen pitää oleman lempiä hengessä, niin että lasten sydämet yhdistywät hänen sydämensä kanssa yhteen henkeen ja rakkauteen. Hänen pitää oleman hengellisen lastenimettäjän – –. Koulumestari,

joka oikein ahkera on wirassansa, niin ei hän lope aikaansa ilman lapsita. Hän kuolee ikävään.²⁹

Jesuksen Kristuksen Sotamiehen toisella sivulla mainitaan, että julkaisu on saanut painoluvan 22.10.1856. Ahlsmanin ”Totuuden Lauseita” ja vuonna 1858 ilmestynyt traktaatti liittyvät näin kirjoitusajaltaan yhteen. *Jesuksen Kristuksen Sotamies* sisältää sekin puolustuksen puheenvuoron: ”Herra walitsi minun jo nuoruudesta Lasten-Opettajaksi. Minä uskon sen wiran totisesti olewan minulle Jumalalta säätyä ja määrätyn, jollei se niin olis, niin se olisi jo aikaa turhaan rauwennut. Ap. T. 5: 38, 39. Totisesti on Herra Jesus minun käskenyt kaitsemaan karitsoitansa. Joh. 21: 15.”³⁰

Kritiikki ei kuitenkaan laantunut. Vihdin vt. kirkkoherra Gustav Dahlbergin seurakuntakerptomuksessa vuodelta 1857 mainitaan, että lasten lukutaito on huonontunut ja että seurakunnassa tunnustettiin yleisesti koko koulusysteemin olevan vialla. Dahlberg kutsui asiamiehiä eri kylistä asuntoonsa 6.9.1858. Pöytäkirjasta ilmenee, että opettaja haluttiin siirtää eläkkeelle. Ahlsman ilmoitti kuitenkin Dahlbergille, että hän uskoi itsellään olevan tarpeeksi voimia lastenopetuksen jatkamiseen. Hän kirjoitti kirkkoneuvostolle kipakoita kirjeitä.³¹ Kaikesta päättäen opetustyö jatkui entiseen tapaan. Kesäkuussa 1861 kirkkoneuvosto katsoi, että Ahlsman ”uppiniskaisuutensa vuoksi olisi oikeastaan erotettava koulumestarin virasta, johon hän oli näyttänyt itsensä sopimattomaksi.” Jos hän vielä osoittaisi ”epäkuuliaisuutta esimiestensä käskyille ja sillä tavoin jatkaisi ynseää itsepintaisuuttansa, tulisi hän välttämättä viralta pantavaksi”, kirkkoneuvoston pöytäkirjassa uhattiin.³² Ahlsman kuitenkin jatkoi opettamista kuolemaansa eli vuoteen 1872 saakka.

Muistitieto, joka painottunee Ahlsmanin elämän loppuvaiheisiin, antaa koulumestarista kaksinaisen kuvan: yhtäältä tavattoman ahkera, lapsille omistautunut ja heitä ymmärtävä opettaja, toisaalta ankara ja pelottava. Ilmeisesti Ahlsman oli saanut jossakin vaiheessa halvauksen, koska hänet on kuvattu toista jalkaansa laahaavaksi, vinokasvoiseksi ja oudosti pukeutuneeksi mieheksi. Myös muistikuvat opettajan asumuksesta kertovat Ahlsmanin omalaatuisuudesta. Talon kuistia kannattivat pylväät, joissa oli

puusta veistettyjä apostolien kuvia. Rapun päädyssä oli auringon kuva ja sen harjalla suuri puuristi. Huoneiden seinillä oli kirjakaappeja ja nurkissa puisia symbolisia kuvia uskosta, toivosta ja rakkaudesta.³³

Koulumestarin kirjastossa oli 400 teosta, ja hän omisti myös karttoja ja mikroskoopin.³⁴ Ahlsman määräsi omaisuutensa Vihdin seurakunnalle. Kirjasto tuli myydä ja rahat käyttää köyhien lasten opetukseen: ”Niin minä tämän kautta Testamentteran ja Lahjoitan minun Omaisuudeni Vihdin Emä-Kirkon Seurakunnan Turvatomille ja Köyhille Orvolapsille, Ei muille, kuin sen ikäisille Orvolapsille, jotka tarvitsevat Schouluttamista. Sillä ehdolla, että joku opetta ne Lapset tunteman: Muncki, Latinan ja Kirjoitus Bokstavit, siinä sivussa selkiästi stavamaan ja sisältä lukeman, olkoon se sitte Ruotsia eli Suomea.”³⁵ Ohjeita hautaamisensa varalta Ahlsman antoi kirjoituksessaan ”Kuolema ja hauta” 7.5.1872:

16 Ollila 1945c.

17 Ahlsman 1856a.

18 Ylönen 1969, 863; Oja 1957, 222–223.

19 Somerkivi 1952, 84–86.

20 Somerkivi 1952, 232.

21 Cygnaeus 1897, 305.

22 *Åbo Tidningar* 29.8.1840.

23 Kajanti 1939, 254–258.

24 <http://www.doria.fi/handle/10024/93634>

25 Samanniminen arkkiveisu ilmestyi 1828 Turussa; tekijäksi on merkitty ”Dan. Ekwall”. Ahlsmanin käsikirjoituksessa tekstin kokoonpanijana on Ahlsman.

26 Ahlsman oli kääntänyt Daniel Djurbergin *Geografian* kuudennen painoksen mukaan. Räätäli Samuel Rinta-Nikkolan suomenos *Geografia alkavillen*, joka on tehty neljännen painoksen pohjalta, on julkaistu Esko M. Laineen toimittamana 1999 (SKS). Rinta-Nikkolan käännös on ilmeisesti 1800-luvun alusta.

27 Myllyniemi 1990, 209. Isak Edv. Sjöman mainitsee Ahlsmanin ahkerana opettajana Marttilan pitäjänkertomuksessaan. ”Provastin käräjillä w. 1846 saiwat sekä lapset että iälliset lukutaidostansa paljon kiitoksia” (Sjöman 1900, 118).

28 Myllyniemi 1990, 210.

29 Ahlsman 1856b.

30 Ahlsman 1858, 16.

31 Myllyniemi 1990, 210–211.

32 Myllyniemi 1990, 212–213.

33 Soikkeli 1917; Ollila 1945a–c; Kuusela & Vilppula 1981.

34 *Åbo Tidningar* 29.8.1840.

35 Soikkeli 1917, 41–42.

Minun Sieluni iloitsee ja riemuitsee Tomusa, näisä Kedarin Majoisa! Kulkeisansa täällä Babelin Wirran Reunoilla: Odottain Taivaallista Isän-Maata. Huokaten! Ett' koska Kuolo pauhaa pääll', Ja pyytää Sielun Tuonen sääll', Niin lukitse Jesu Silmäni, Ja iloll' kruuna Sieluni. Mitättömyttäni ja mahdottomuttani minä saan katsella: mutta toivon kuitenkin, että koska minä Uskolla Armo-Istuimen tygön käyn ja kiipeän, niin ei Hän minua pois sysä. Tätä ilmoitan minä sentähden! Että koska minä Jesuxen Weresä ja Haavoisa ajallisen Kuoleman kautta pois hukkunut olen. Pyydän nöyrimästi, Vihdin Ystävät valmistavat minulle Haudan eli Lepo-Kammion. Ja Christillisellä Hautaus Ceremonialla, Pyhittävät, Wihkivät ja peittävät minun Maan Poveen. En minä muuta Hauta-Merkkiä pyydäisi: vaan että yksi Puu-Risti Haudan päälle pannaisi- ja Puu-Häkki sen ympärille, jos vielä yxi Piili-Puu istutettaisi Haudan päälle, että koska Risti ja Häkki pois mätivät, enää se jää siihen, niinkuin yksi Lutheruxen Puu Wormsisa! Muistoksi, että yxi Tomun-Lapsi sen alla leväjä Herran tulemista odottamasa. Wanhurskan Muisto on kuolematoinen, sen Kunnia ei peitetä Tomulla: Mutta se Wanhurskaus tule Jesuxelta ja omistettan Uskolla.³⁶

AHLSMANIN SUHDE HERÄTYSLIIKKEISIIN

Kuten edellä on todettu, *Jesuksen Kristuksen Sotamies* -traktaatin julkaisuajankohtaan (1858) liittyy koulumestarin taistelu virkansa säilyttämiseksi. Ahlsmanin kirjanen on tietysti paljon muutakin kuin puolustuksen puheenvuoro. Sananjulistaja kertoo löytäneensä uskon jo lapsena:

Minä olin jo lapsuudesta herännyt. Herran etsiwäinen armo kamppaili jo minun kanssani, ruweten äitin helmas-ta. 5 ja 6 wuotisena ajattelin minä, o! joska minä olisin Jesuksen morsian, o! joska minä kuolisin nyt lapsuudessa, että pääsisin Karitsan häihin. Kuin minä olin jossain häissä, ja näjin siellä morsiamen korjassa kruunussansa, niin ajattelin minä, kuinka korja mahtaa se kruunu olla, jonka Jesuksen morsian saapi. Kuin näjin ja kuulin häissä pelattawan nuorenparin sisälle häähuoneeseen wihille j. n. e., niin tuli mieleeni: kuinka iloinen mahtaa se olla, kuin Karitsan häihin sisälle wihitään ja ijankaikkiseen Hääpöytään istutaan. Kuin minä erinomaittain jonkun kuollen lapsen näjin puetettuna ruumis-arkussansa, ajattelin ja sanoin minä, o! joska minä olisin hänen siassan-

sa! Mutta ei se ollut Herran wiissaasta neuwosta minulle siksi nähty.³⁷

Ahlsman mainitsee kotikylässään pidetyt hartauskoulukset, jonne ”net harwat uskowaiset ja armoitetut sielut kokoontuiwat puhumaan ja keskustelemaan sielunsa tilasta, ja ylösrakentamaan toinen toistansa hengessä.” Johtajana oli ”yksi wanha isä-kristitty”, Michel Wärrri,³⁸ joka johdatti pojan heränneiden joukkoon:

Kuin se owi aukeni minulle, niin se korja Zionin weisun ääni otti minun sydämeni sisälle, niinkuin itse taivaaseen olisin joutunut! Kuin weisu loppui, sanoi M. Wärrri: Tässä on yksi piskuinen wesa Jesuksessa Kristuksessa. Hänellä on halu ruweta seuraamaan meidän Herraamme uudessa syntymisessä, sillä kaidalla elämän-tiellä. Minä toiwon ja luulen hänen seisowan kasteen-liitossa. Kaikki tuliwat terwehtämään minua, sanoen: Terwe tulo – – – meidän seuraamme! Jumala ilahuttakoon sinun sydämes Weriyljän Jesuksen rakkaudessa!³⁹

Toisesta herätyksen ajasta Ahlsman kertoo sanomalehtikirjoituksessa, jossa hän puolustaa Paimion pitäjän mainetta. Tuo herätys tapahtui hänen mukaansa vuonna 1840: ”Monta sielua jäi sen jälkeen hiljaiseen herätykseen jotka nyt vielä ewankeliumin woimalla waeltawat armon tilassa.” Ahlsman lisää, että Paimion seurakunta ei jäänyt osattomaksi ”näistä Herran armon herättäwäisistä liikutuksista.”⁴⁰ Evankelisen liikkeen isää, Fredrik Gabriel Hedbergiä, kävi helluntaina 1840 kuuntelemassa väkeä viidestätoista eri seurakunnasta, osa pitkienkin matkojen päästä. Ensimmäisen saarnansa Hedberg oli pitänyt Paimiossa 28.10.1838 aiheesta ”miten syntiset ylonkatsovat kutsumista Karitsan häihin.” Hedbergin seuraaja, Fredrik Napoleon Ottelin (1817–1892) oli armovuoden saarnaajana Paimiossa vuosina 1840–41. Muita Hedbergin ystäväpappeja Ahlsmanilla oli tilaisuus kuulla muissakin seurakunnissa: Karl Isak Nordlund vaikutti Marttilassa, Samuel Hellgren ja Gustaf Dahlberg Vihdissä.⁴¹ Evankelisuuteen Ahlsman saattoi tutustua myös tilaamiensa lehtien kautta.⁴² *Jesuksen Kristuksen Sotamies* julkaistiin *Lukemisia Kansalle* -sarjassa, jonka oli perustanut turkulainen kustantaja ja kirja-

painoyrittäjä Johan Lillja vuonna 1852. Suuren osan sarjassa julkaistuista teksteistä kirjoitti hedbergiläisenä tunnettu kappalainen Johan Efraim Ahlgren.⁴³

Kaikesta päättäen Ahlsmanilla oli monia kosketuksia evankelisiin. Toisaalta Ahlsmanin teksti ei Seppo Suokunnaksen mukaan ole kuitenkaan tyyppillisesti evankelinen. Traktaatti sisältää monia evankelisia korostuksia (pyhä kaste, Kristuksen rakkaus, Kristuksen veri ja sovintotyö, Jumalan sana), mutta kirjoituksen kokonaisuudessa korostuu kilvoitus, kun taas evankelinen painotus olisi lunastuksessa ja armossa.⁴⁴ Vaikuttaa siltä, että Ahlsman piti kiinni lapsuutensa uskonkäsityksestä. Karinaisten heränneissä oli varmaankin samoja piirteitä, joita Hedberg oli huomannut Paimion herännäisissä: ”toisaalta herrnhutilaishenkeä, toisaalta akrenialaisrukoilevaisiin viittaavia piirteitä”.⁴⁵ Esimerkiksi *Jesuksen Kristuksen Sotamiehen* morsius- ja verimystiikka viittaa ”vanhojen kristittyjen” herrnhutilaisvaikutteisiin. Samanlaiset kielikuvat toistuvat *Siionin virsissä* ja *Halullisten sielujen hengellisissä lauluissa*.

Ahlsmanilla saattoi olla kontakteja Turussa ja Tukholmassa asuneisiin herrnhutilaisiin. Koulumestari kävi Tukholmassa vuonna 1834, ja Turun lehdistä löytyy tietoja hänen Turun käynneistään heinäkuussa 1847, 1856, 1858, 1859 ja 1860. Herrnhutilaisuus tuleekin yllättäen vastaan Ahlsmanin vanhoilla päivillään 5.9.1865 *Tähti*-lehdessä⁴⁶ julkaisemassa kirjoituksessa ”Muutamia asioita Weljesten jumalanpalveluksesta, jotka owat August Spangenbergin Weljesten seurakunnan historian kolmannesta osasta walitut.” Herrnhutilaisen veljesyhteisön elämää kuvaavaa artikkeliaan Ahlsman puolustaa seuraavalla tavalla:

En minä kirjoita tätä sitä warten, että minulla olis tarkoitus halwenta meidän jumalanpalvelustamme, waan minun haluni on antaa ystäwilleni tietoja muidenkin kansain hengellisestä hartaudesta. Minä toivoisin, että Suomenkin lapset jo piskuisuudessa niin hartaasti rupeaisiwt Jesusta etsimään, kuin Böhmin, Mähriin eli weljesten seurakunnan lapset tekewät.⁴⁷

En ole pystynyt selvittämään, mistä Ahlsmanin tiedot herrnhutilaisista ovat peräisin. Hän mainitsee kirjoituksessaan vuoden 1818, jonka jälkeen jal-

kojen pesemisen rituaalia ei enää yhteisön piirissä harjoitettu, mutta August Gottlieb Spangenberg, jonka tekstiin kuvauksen mainitaan perustuvan, kuoli jo vuonna 1792. Ehkä tiedot herrnhutilaisesta veljeskunnasta olivat peräisin jostakin ruotsalaisesta julkaisusta.

36 Soikkeli 1917. Ahlsmanille pystytettiin hautakivi Vihdin kirkkomaalle vuoden 1906 tienoilla.

37 Ahlsman 1858, 3–4.

38 Ilmeisesti kysymyksessä on Mikko Yrjönpoika (1768–1852), joka oli isäntänä Mäenpään Uudessa Värissä vuoteen 1826 saakka. Aulis J. Ojan mukaan Värri kävi Turun katedraalikoulua 1783–1787 (Oja 1957, 227). On mahdollista, että Ahlsman sai alkeisopetusta Värin isännältä.

39 Ahlsman 1858, 4–5.

40 Ahlsman 1859. Vihdissä esiintyi hurmahenkisyyttä vuoden 1840 tienoilla (Myllyniemi 290, 289–290, 306).

41 Takala 1933, 435–439, 461–465; Päiwiö 1940, 221.

42 Autero 1993, 84; Ollila 1945c.

43 Autero 1993, 106. Sarjassa julkaistiin myös kansanvalituksellisia kirjasia ja kaunokirjallisuutta. Vuosien 1857 ja 1862 välillä julkaisuuteen toimitettiin 110 nimikettä. Uskonnolliset hartauskirjat olivat edelleen tärkeällä sijalla, mutta niiden suhteellinen osuus väheni entisestä ja käsitte enää kolmanneksen koko julkaisusta nimekemäärästä (Autero 1993, 200).

44 Dosentti Seppo Suokunnaksen sähköpostiviesti Anna Kuismille 1.9.2013.

45 Päiwiö 1940, 216, myös Suokunnas 2011, 28. Siionin virsien herrnhutilaisesta kielenkäytöstä mainitsee Rosendal 1902, 158.

46 *Tähti* oli J. F. Granlundin 1863–1867 julkaisema lehti. Näytenumerossa kerrotaan, että *Tähdessä* on kaksi osaa: ”ensimmäisessä eli maallisessa osassa tulee ilmestymään koto- ja ulko-maan uutisia, niin myös valtiollisia, taloudellisia ja historiallisia asioita.” Toisessa osassa on ”kirjoituksia hengellisissä ja seurakunnallisissa aineissa, ja tietoja uskonnon ja seurakunnan hengellisestä tilasta koto- ja ulko-maalta.” (Kohtamäki 1936, 186–187.)

47 Ahlsman 1865.

LÄHTEET

Arkistolähteet

- Jacob Ahlsman, *Arimetica Eli Räkningi Kirja*. Kirjoitettu 1828. Kansalliskirjasto, käsikirjoitusosasto. Aa45.
- Jacob Ahlsman, *Jesuksen Kristuksen Sotamies*. Kopio. Kansallisarkisto, Suomen Kirkkohistoriallisen Seuran arkisto, C1.
- Mitt Försök, till Svenska Språkets Kännedom. Minun Koetuxeni, Ruotsinkielen Tundemisehen*. www.doria.fi. (Alkuperäinen yksityisarkistossa)
- Jacob Ahlsman. Åbo Akademin kirjaston käsikirjoitusosasto, Suomen Talousseuran arkisto, D.X.18.
- Geografie Eli Tietoja Alkavaisille*. Edespanu Daniel Djurbergildä Rectori Schoulusa, Jäsenenä Cosmugrafiskan Societetinsa Upsalasa. Kuuden ylöspanon jälkeen Suomexi kääntö. Ambulatoriske Paedagogilda Jacob Ahlsmannilda. Vihdin Museo.

Painetut lähteet

AHLSMAN, JACOB

- 1856a–b ”Totuuden Lauseita”. *Sanomia Turusta* 15.7.1856 & 2.9.1856.
- 1858 *Jesuksen Kristuksen Sotamies*. Lukemisia Kansalle 85. Turku: J. W. Lillja.
- 1859 ”Paimion puolustusta”. *Sanomia Turusta* 18.10.1859.
- 1865 ”Muutamia asioita Weljesten jumalanpalveluksesta”. *Tähti* 15.9.1865.

Kirjallisuus

ANTTILA, AARNE

- 1985 *Elias Lönnrot: Elämä ja toiminta*. Helsinki: SKS.

AUTERO, OLAVI

- 1993 *J. W. Lillja: Kirjamiehestä poliittiseksi taistelijaksi*. Historiallisia Tutkimuksia 172. Helsinki: Suomen Historiallinen Seura.

BASTMAN, EEVA-LIISA

- 2012 ”Tuhlaajapojan lauluja: Kirjallinen ja suullinen kulttuuri kohtaavat Efraim Jaakolan virsissä”. *Bibliophilos* 71, 14–17.
- 2013 ”Kansanomaisin virsilyriikka 1800-luvulla”. *Kynällä kyntäjät: Kansan kirjallistuminen 1800-luvun Suomessa*. Toim. Lea Laitinen & Kati Mikkola. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, 217–220.

[BÖCKER, C. C.]

- 1828 *Betänkande om de utaf Kejsrerl. Finska Hushållnings-*

Sällskapet på Ahlmanska donations-fondens bekostnad inrättade Skolor.

CYGNÆUS, GUSTAF

- 1897 *K. Suomen talousseura 1797–1897: Toimikunnan toimesta kuvailtu*. Turku: Suomen Talousseura.

HALULLISTEN SIELUJEN HENGELLISET LAULUT

Halullisten sielujen hengelliset laulut keskinäiseksi ylösrakennukseksi uskossa ja kristillisyydessä näillä viimeisillä lopun ajoilla. Kirj. Abr. Akrenius y.m. Neljästoista lisätty painos. Länsi-Suomen Rukoilevaisten Yhdistys ry.

HÖKKÄ, TUULA

- 2006 *Margareta Högman: Ystäväläike ja arkkivirsi*. Helsinki: Studio Arkki.

- 2010 ”Toinen virsi ystäväläikeen arkkivirtenä”. *Virren virtaa: Veisattu runo ennen ja nyt*. Toim. Liisa Enwald & Tuula Hökkä. Helsinki: Kansanvalistusseura, 95–119.

KAJANTI, CAIUS

- 1939 ”Jacob Ahlsmanin ruotsalais-suomalaisen sanakirjan käsikirjoitus vv:lta 1826–1835”. *Virittäjä*, 254–258.

KAURANEN, KAISA

- 2013 ”Mitä ja miksi kansa kirjoitti?” *Kynällä kyntäjät: Kansan kirjallistuminen 1800-luvun Suomessa*. Toim. Lea Laitinen & Kati Mikkola. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, 19–54.

KOHTAMÄKI, ILMARI

- 1936 ”Juhana Fredrik Grandlund: Elämä ja kirjalliset sepielmät”. *Kirjallisuudentutkijain Seuran vuosikirja IV*, 108–211.

KUISMIN, ANNA

- 2013a ”From Family Inscriptions to Autobiographical Novels: Motives of Writing in Grassroots Life Stories in 19th-Century Finland”. *White Field, Black Seeds: Nordic Literacy Practices in the Long Nineteenth-Century*. Ed. Anna Kuusmin & M. J. Driscoll. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, 101–119.

- 2013b ”Päiväkirjat ja omaelämäkerrat”. *Kynällä kyntäjät: Kansan kirjallistuminen 1800-luvun Suomessa*. Toim. Lea Laitinen ja Kati Mikkola. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, 60–97.

KUUSELA, KIRSTI & VILPPULA, MATTI (TOIM.)

- 1981 *Vihtiläisiä luntterlukui: Kaarlo Rannan muistiinpanoja*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, 147–149.

KUUSILUOMA, P. T. & PUSSINEN, VELI-MATTI

- 1995 *Tilkasten-Värrin sukukirja 1: Kantatilojen historia*.

LÖNNROT, ELIAS

1869 ”Uuden Suomalaisen Wirsikirjan ehdotuksesta”. *Kirjallinen Kuukauslehti* 1869, 3.

2002 *Vaeltaja: Muistelmia jalkamatkalta Hämeestä, Savosta ja Karjalasta 1828*. Alkusanat Pekka Laaksonen. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

MAKKONEN, ANNA

2006 ”Waimot ne Laulelit Kiitosta pauhelit’: Kaisa Juhan-tyttären virsi, 1831”. *Kohtauspaikkana kieli: Näkökulmia persoonaan, muutoksiin ja valintoihin*. Toim. Taru Nordlund, Tiina Onikki-Rantajääskö & Toni Suutari. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, 415–427.

MYLLYNIEMI, SEPPO

1990 *Vihdin historia 1800–1918: Vihti Venäjän vallan aikana*. Vihdin kunta.

OJA, AULIS

1957 *Karinaisten historia*. Karinaisten: Karinaisten kunta ja seurakunta.

OLLILA, REINO

1945a–c ”Vihdin koulumestari vuosina 1838–1872”. *Opettajain lehti* 20.7., 26.10. ja 2.11.

PÄIWIÖ, JUHO

1940 *Paimion vaiheita*. [Tekijä]

SJÖMAN, EDV.

1900 *Kertomus Marttilan piirikunnasta*. [Tekijä]

SOIKKELI, KAARLE

1917 ”Jacob Ahlsman”. *Länsi-Uudenmaan Kansanopiston toimintakertomus 1897–1917: Opiston kaksikymmenvuotisen toiminnan johdosta julkaisi opiston toveriliitto*. Porvoo: [Länsi-Uudenmaan kansanopisto].

SOMERKIVI, URHO

1952 *Bell-Lancasterin vuoro-opetusjärjestelmä Suomessa*. Helsinki: Otava.

STARK, LAURA

2013 ”Sanomalehtien maaseutukirjeet: Itseilmaisun into ja lehdistön portinvartijat”. *Kynällä kyntäjät: Kansan kirjallistuminen 1800-luvun Suomessa*. Toim. Lea Laitinen & Kati Mikkola. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, 145–177.

SUOKUNNAS, SEPPO

2011 *Evangelisen liikkeen isä F. G. Hedberg 1811–1893*. Helsinki: Suomen Luterilainen Evankeliumiyhdistys.

TAKALA, LAURI

1933 *Suomen evangelisen liikkeen historia II. 1844–1851*. Helsinki: Suomen Luth. Evankeliumiyhdistys.

TARKIANEN, VILJO

1949 ”Kiven käyttämien kirjojen luettelo”. *Kaukametsä: Esseitä, novelleja, runoja*. Toim. V. Tarkiainen et al. Helsinki: Aleksis Kiven Seura, 179–221.

TIILILÄ, OSMO

1959 ”Eräs iittiläisen kansanmiehen kirja”. *Teologia ja kirkko* 6, 65–80.

1960 ”Juhon Aleksanteri Taanonaron jäämistö”. *Täysi tähti*. Toim. Osmo Tiililä, Armo Nokkala & Yrjö Knuutila. Helsinki: Suomalainen Teologinen Kirjallisuusseura, 202–216.

YLÖNEN, AULIKKI

1969 *Pöytyän, Yläneen ja Oripään historia vuoteen 1865*. Pöytyän, Yläneen ja Oripään historiatoimikunta.

Internet-lähteet

<http://teroelomaa.blogspot.fi/2011/06/sukutaulu-yrjo-varri-tero-elomaa.html>

<http://qyllie.com/LEOtreeVarri1533.html>

http://www.sukuhistoria.fi/sshy/kirjat/Kirkonkirjat/marttila/rippikirja_1797-1802_jk192-193/106.htm

<http://www.helsinki.fi/ylioppilasmatrikkeli/>

Jesuksen Kristuksen sotamies.¹

2 Timoth. 2: 3.²

Minä olen kuolewainen ihminen. Wiis. k. 7: 1.³ Kuolema on synnin palkka, Rom. 6: 23.⁴ Minun äitini siitti minun synnissä, Psalm. 51: 7,⁵ tuskaa, waiwaa ja sydämen kipua ulosseisomaan sekä hengellisessä että ruumiillisessä päällekatannossa, täynnänsä lewottomuutta. Job 14: 1.⁶ Itkulla terwetin minä tätä mailmaa. Wiis. k. 7: 3.⁷ Iloa ei ole ollut minulla mailmassa, sillä sotamies, joka sotaan walmistetaan, waiwaa sen kärsimänkin pitää. 2 Tim. 2: 3.⁸ Mutta minkäkaltainen olin minä mailmaan tultuani? Wi-han ja kadotuksen lapsi. Eph. 2: 3.⁹ Ja niin muodoin olisi minun pitänyt ijankaikkisesti hukkuman ja Jumalan waltakunnasta ulossuljettu oleman. Joh. 3: 5.¹⁰

Mutta! tässäpä aukenee minun silmäini eteen yksi ääretöin ja werratoin Jumalan rakkauden peili, niin että minä hengessä lewitetyillä uskon-käsillä waiwun tomuun, ihmettelemään Jumalan rikkau-den ja wiissauden tunnon sywyttä. Rom. 11: 33.¹¹ Sillä kuin en wielä oikeaa kättä wasemmasta eroittanut, niin kannettiin minä edes, siihen P. Kasteseen. Tämäpä oli se Arkki, johon Noahn kyhkyinen lensi ja pakonsa otti, 1 Mos. 8: 9,¹² ettei synnin-wirta ja wedenpaisumus häneen ulottunut. Psalm. 32: 6.¹³ Tässäpä tapahtui kuninkaallinen woitelemus. Tässä tehtiin kuninkaaksi ja papiksi Jumalan edessä, Ilm. 5: 10,¹⁴ ja Karitsan weljiksi. Tässä päällepuettiin se walkoinen waate, puhdas silkki, pyhyys ja wanhurskaus. Ilm. 19: 8.¹⁵ Tämä on sotapuku, jota Karitsan weressä aina puhdistettaman pitää ja katsoman perään, ettei mihinkään saastaisuuteen ruweta, Syr. 13: 1;¹⁶ senkaltaista pukua wihollisen peljätä täytyy, eikä yhdenkään tarwitse walitta, että se raskas kantaa on. 1 Sam. 17: 38, 39.¹⁷ Tämä on itse Kristus päällepuettuna. Gal. 3: 27.¹⁸ Tässäpä sielu oikein iloitsee ja riemuitsee Jumalassa, että hän on puettu autuuden waatteella ja werhotettu wanhurskauden hameella. Es. 61: 10.¹⁹ O! yhtä loistawaista, kiiltäwäistä ja kallista pukua. Autuas, jaa, tosin autuas on se, joka tämän puwun pitää saastuttamattomana Jesuksen Kristuksen päiwään asti. Phil. 1: 11.²⁰ P. Kasteessa tulin minä wannotetuksi Jesuksen werisen lipun alla. Pyhä ristimerkki annettiin sekä kaswoihin että rintaan, sillä tulin minä merkityksi, kantamaan Jesuksen jälissä

ristiä, ja seuraamaan Häntä sekä myötä- että was-toinkäymisessä siinä uudessa syntymisessä. Matth. 19: 28.²¹ P. Kaste onkin juuri se uuden syntymisen peso. Tit. 3: 5, 6.²² Eiköstä nyt jokaisen kelpais jo wakussa [kehdoissa] ollessansa jäädä Herran Jesuksen omaksi! Se tahtoo sanoa, pitää kasteensa liiton.

Minä olin jo lapsuudesta herännyt. Herran etsiwäinen armo kamppaili jo minun kanssani, ruweten äitin helmasta. 5 ja 6 wuotisena ajattelin minä, o! joska minä olisin Jesuksen morsian, o! joska minä kuolisin nyt lapsuudessa, että pääsisin Karitsan häihin. Kuin minä olin jossain häissä, ja näjin siellä morsiamen korjassa kruunussansa, niin ajattelin minä, kuinka korja mahtaa se kruunu olla, jonka Jesuksen morsian saapi. Kuin näjin ja kuulin häissä pelattawan nuorenparin sisälle häähuoneseen wihille j. n. e., niin tuli mieleeni: kuinka iloinen mahtaa se olla, kuin Karitsan häihin sisälle wihitään ja ijankaikkiseen Hääpöytään istutaan. Kuin minä erinomaittain jonkun kuollen lapsen näjin puettuna ruumis-arkussansa, ajattelin ja sanoin minä, o! joska minä olisin hänen siassansa! Mutta ei se ollut Herran wiissaasta neuwosta minulle siksi nähty.

Minun kotokylässäni pidettiin Sunnuntai-eh-toopuolina, jälkeen päätetyn Jumalan palweluksen, kokousta, johon net harwat uskowaiset ja armoitetut sielut kokoontuiwat puhumaan ja keskustelemaan sielunsa tilasta, ja ylösrakentamaan toinen toistansa hengessä, joiden päämies oli yksi wanha isä-kristitty, mutta kuitenkin lapsi Jesuksessa Kristuksessa, nimittäin Michel Wärrri, joka jo aikaa on juoksunsa päättänyt, ja saanut woiton-kruunun hänen uskonsa kilwoituksen edestä. Kuin minä kuulin puhuttawan mainitusta kokouksesta, rupeis minun mieleni myös sinne tekemään, sillä ei toisten lasten seura minua huwittanut. Mutta en minä tohtinut sinne mennä, lapsellinen mieli sen arkauden waikutti. Se wanha kristitty sai kuitenkin muiden kautta tietää minun mieleni laadun. Kerran otti hän minua kädestä kiini, ja talutti minua sinne katsomaan, silloin ajattelin minä sydämessäni: koskas minua Karitsan häihin talutetaan. Kuin se owi aukeni minulle, niin se korja Zionin weisun ääni otti minun sydämeni sisälle, niinkuin itse taivaaseen olisin joutunut! Kuin weisu loppui, sanoi M. Wärrri: Tässä on yksi piskuinen wesa Jesuksessa Kristuksessa. Hänellä on halu ruweta seu-

raamaan meidän Herraamme uudessa syntymisessä, sillä kaidalla elämän-tiellä. Minä toiwon ja luulen hänen seisowan kasteen-liitossa. Kaikki tulivat terwehtämään minua, sanoen: Terwe tulo – – – meidän seuraamme! Jumala ilahuttakoon sinun sydämes Weri-yljän Jesuksen rakkaudessa! Minä tunsin turmellukseni, joka sulki minulta pois sen kerskauksen, ett'en minä enää kasten-liitossa ollut, waan Jesuksen risti piti oleman minun kerskaukseni. Sen minä omasta koettelemuksestani sanon! Koska Pyhä Henki lakkaamata sieluissa työtä tekee, niin Hän taitaa myös lapsissakin waikuttaa totisen rakkauden Jesuksen ristin ja Hänen sowinto-kuolemansa tykö, jos lapset waan awawat sydämensä Jesuksen kutsuwaiselle äänelle. Lapsuudesta on Herra minussa työtä tehnyt. Sen minä sanon itsestäni, että tähän päiwään asti en minä ole ollut sille taiwaalliselle äänelle tottelematoin.

Mailma näytti minulle jo pienenä lapsena sangen raskaaksi, niin että se näytti työlääksi sen läpitse kulkea, ja on wieläkin raskas. 10:nen vuoden ijässä täytyi minun jo kyllä huokata: Kuka päästä minua tästä kuoleman ruumiista? Rom. 7: 24,²³ joka tapahtui sekä oman wiheliäisyyden tuntemisen että mailman ylönkatseen tähden. Monet waaran ajatukset heräsiwät minussa. Minä olisin aikaa jo raadollisuudessani hukkunut, ellei Herran sana olis ollut minun lohdukseni.

Hullun nimi on ollut jo piskuisesta lapsuudesta ja on wieläkin minun kunnia-nimeni, mutta ei se nimi ole koskaan haawoittanut minun sieluani! Minä olen sen ilolla vastaanottanut, sillä pahemmalla ni-

-
- 1 Turussa, J. W. Lilljan kirjapainossa, 1858. Hinta: 4 kop. hop. Lukemisia Kansalle. N:o 85. Painolupa annettu Turun Konsistoriumissa Lokakuun 22 p:nä 1856. Käsketty: A. G. Rindell.
  - 2 Kärsi waivaa niinkuin luja Jesuksen Kristuksen sotamies. Raamattuviitteet: Biblia 1776. <http://raamattu.uskonkirjat.net/servlet/biblesite.Bible>.
  - 3 Minä myös olen kuolevainen ihminen niinkuin muutkin, syntynyt sen ihmisen wivusta, joka ensisti luotiin; (Apokryfikirjat, Salomon viisaus).
  - 4 Sillä kuolema on synnin palkka, mutta ijankaikkinen elämä on Jumalan lahja Jesuksessa Kristuksessa meidän Herrassamme.
  - 5 Katso, minä olen synnissä syntynyt, ja äitini on minut synnissä siittänyt.

- 6 Ihminen, waimosta syntynyt, elää vähän aikaa ja on täynnä levottomuutta.
- 7 Ja olen myös, kuin minä synnyin, hengen vedon saanut yhteisestä tuulesta, ja olen pudonnut maan päälle, joka meitä kaikkia kantaa; ja on myös minunkin ensimmäinen ääneni ollut itku, niinkuin kaikkein muidenkin;
- 8 Kärsi waivaa niinkuin luja Jesuksen Kristuksen sotamies.
- 9 Joiden seassa me myös kaikki muinen meidän lihamme himoissa waelsimme ja teimme lihan ja toimen tahdon jälkeen, ja me olimme luonnostamme vihan lapset niinkuin muutkin.
- 10 Jesus vastasi: totisesti, totisesti sanon minä sinulle: ellei joku synny vedestä ja Hengestä ei hän taida Jumalan valtakuntaan sisälle tulla.
- 11 Oi sitä Jumalan rikkauden, ja wiisauden, ja tunnon syvyyttä! kuinka tutkimattomat ovat hänen tuomionsa ja käsittämättömät hänen tiensä!
- 12 Koska ei kyhkyinen löytänyt kussa hän sai jalkansa lewätä, palasi hän hänen tykönsä arkkiiin: sillä vedet olivat vielä koko maan päällä, niin hän ojensi kätensä, otti hänen ja toi arkkiiin.
- 13 Tämän tähden pitää kaikkein pyhään sinua rukoileman oikialla ajalla: sentähden kuin suuret wedenpaisumiset tulevat, ei he niihin ulotu.
- 14 Ja olet meidät tehnyt meidän Jumalallemme kuninkaiksi ja papeiksi, ja me saamme vallita maan päällä.
- 15 Ja hänen annettiin pukea itsensä puhtaalla ja kiiltävällä kalliilla liinalla, joka kallis liina on pyhään vanhurskaus.
- 16 Joka tervaan kajoaa, se tahraa itsensä; ja joka käy tekemiin ylpeän kanssa, tulee hänen kaltaisekseen. (Apokryfikirjat, Siirakin kirja)
- 17 Ja Saul puki takkinsa Daavidin ylle ja pani vaskikypärin hänen päähänsä sekä panssarin hänen yllensä. Ja Daavid sitoi hänen miekkansa vyölleen takin päälle ja yritti käydä, sillä hän ei ollut koskaan sellaisia koettanut. Niin Daavid sanoi Saulille: En minä voi näissä käydä, sillä en ole koskaan tällaisia koettanut. Ja Daavid riisui ne päältänsä.
- 18 Sillä niin monta kuin te Kristukseen kastetut olette, niin te olette Kristuksen päällemme pukeneet.
- 19 Minä iloitsen suuresti Herrassa, ja minun sieluni riemuitsee minun Jumalassani; sillä hän puetti minun autuuden waatteilla, ja verhoitti minun vanhurskauden haameella: niinkuin ylkä kaunistettu papillisella kaunistuksella, ja niinkuin morsian kaunistettu kaunistuksessansa. (Lyhenne Es. viittaa Jesajan kirjaan.)
- 20 Täytetyt vanhurskauden hedelmillä, jotka Jesuksen Kristuksen kautta teissä tapahtuvat, Jumalan kiitokseksi ja kunniaaksi.
- 21 Niin sanoi Jesus heille: totisesti sanon minä teille, te, jotka minua olette seuranneet, uudessa syntymisessä, kuin Ihmisen Poika istuu kunniansa istuimella, pitää myös teidän istuman kahdellatoistakymmenellä istuimella, tuomiten kahtatoistakymmentä Israelin sukunkuntaa.
- 22 Ei vanhurskauden töiden kautta, joita me tehneet olemme, waan laupiutensa kautta hän meidät autuaaksi teki, uuden syntymisen peson ja Pyhän Hengen uudistuksen kautta, jonka hän meidän päällemme, Jesuksen Kristuksen meidän Vapahtajamme kautta, runsaasti wuodattanut on.
- 23 Minä viheliäinen ihminen: kuka päästää minun tästä kuoleman ruumiista?

mellä minun Herrani on kutsuttu. Joh. 10: 20.²⁴ Herran Zebaothin woimalla kulkewainen Kuningas on saanut hullun nimen, 2 Kun. 9: 20,²⁵ paljo enemmän yksi piikan poika, ei se ole ihme, että hän saa sen nimen, Psalm. 116: 16,²⁶ joka joka hetki armahtamista tarvitsee. Te Jesuksen piskuinen lauma, te armoitetut sielut, jotka olette walinneet sen oikian tien, ja kannatte Wapahtajan punaista pukua, 1 Kor. 4: 10, 13,²⁷ älkää suuttuko mailman ylönkatseseen, waan sulkekaat kaikki pilkkajatkin Jumalan rakkauteen, rukoilkaat heidän edestänsä, että Herra sais awata heidän sydämensä, ja antaa halun, pyrkimään niiden harwain joukkoon, joiden nimet Karitsan elämäkirjassa ylönkirjoitetut owat. Ettei yksikään Jesuksen werellä lunastetuista tulis koettelemaan sitä, mitä Wiisauden kirjan 5 luku puhuu sinä päivänä, jona Herra tulee, waan että me kerran kaikki yhdessä saisimme kiiltäwäisissä kruunuissamme iloita Karitsan istuimen edessä!

Koska minä ensimmäisen kerran käwin Herran Ehtoolliselle, silloin antoi Jumalan henki minulle todistuksen, että olin Jumalan lapsi ja Herran Jesuksen oma. Tässä oli Jesus elämän leipä ja wesi juuri läsnä, Joh. 6: 48,²⁸ jonka kautta minun sieluni tuli rawituksi ja wirwoitetuksi. Tässä tuli nyt Wapahtaja minun tyköni ei ainoastansa wedellä, waan wedellä ja werellä. 1 Joh. 5: 6.²⁹ Se on, Kasteen ja Ehtoollisen kautta. Nämät owat net kaksi sakramentiä, jotka owat net kaksi sineettiä, joiden kanssa Ewankeliumin priwilegiumi-kirja wahwistetetaan, joka waiwaiselle syntiselle lahjoitetaan niin wahwan wakuutuksen kanssa, että wuoret pitää wälttämän ja kukkulat lankeeman, mutta minun Armoni ei pidä sinusta lankeeman, sinä raadollinen. Minun sydämeni ilosta ihastuu tätä muistellessani, että Herra walmistaa minulle pöydän minun wihollisten kohdalle. Psalm. 23: 5.³⁰ Tässä ei Jesus ainoastansa ole läsnä, mutta Hän tulee juuri meidän sydämemme huoneeseen, pitämään Ehtoollista kanssamme. O! autuas! autuas! on se joka Karitsan Häihiin ja Ehtoolliselle kutsuttu on, mutta jos kutsuttu on jo autuas, kuinka paljo enempi on se autuas, joka jo Ehtoollisesta maistaa saa. Ja tosin, autuas on se, jota Jesus omalla ruumiilansa ja werellensä lähestyy, jonka Hän nöyryydessä Jesuksen ristin alttarin juuressa vastaanottaa, jos hän ainoastansa woipi uskoa. Ei järki tästä mitään

käsitä, mutta usko sen yksinänsä ymmärtää, kuinka Jesusta pitää rakastettaman.

Koska minä nyt tulin Altarista osalliseksi, silloin wasta alkoi sota ja kilwoitus; jos se jo lapsuudesta oli raskas, niin se sitten tuli monta kertaa raskaammaksi. Sitte wasta wihollinen juuri kowasti minun päälleni wieläkin karkannut on, ja minä julistan wieläkin sotaä häntä vastaan, sillä jollei ole sotaä, niin ei ole woiittoa; ja jollei ole woiittoa, niin ei ole kruunua. Minulla on kolme kowaa wihollista:

1. **Perkele.** Hän on sangen woimallinen ja hirmuinen wihollinen; hän on haarniskoittu mies, mutta kiitos olkoon Elämän Ruhtinaalle, Hän on wielä wäkwempi. Luk. 11: 21, 22.³¹ Hän tosin käy minunkin ympärilleni, niinkuin kiljuwa Jalopeura, ja etsii minun kadotustani. 1 Pet. 5: 8.³² Minun rakas Lukiani, joka tätä luet, ajattelet: Hei! hei! Mimmainen armoitettu ja uskowainen sielu hän on, jota perkele niin kiusaa? Mutta Ystäwäni, ei perkele omiansa kiusaa, mailman lapsia, mutta uskowaisia hän kiusaa, niinkuin hän teki esiwanhemmillemme Paratiisissä, silloin kuin he wiattomuuden tilassa oliwat. Eipä muutoin tarwittaisikaan niitä hengellisiä sota-aseita, joista puhutaan Eph. 6: 10–18.³³ Ja uskowaiset juuri owat net, jotka tämänkaltaisia aseita tarwitsewat.

2. **Mailma.** Kyllä se nyt tosi on, että Herra on paljon walmistanut minulle mailmassa ystäwitä, jotka totuudessa minua rakastawat, mutta on kuitenkin minulla suuria wihollisiakin. He eläwät ja owat wäkwät, jotka minua syyttömästi wihaawat. Psalm. 38: 20, 21.³⁴ He pyytäwät minua kowin syytätä lankeemukseen. Psalm 118: 13.³⁵ Ja jos minä lankeisin, niin he sangen suuresti iloitsisiwat. Psalm. 38: 17.³⁶ Wihollinen sai kerran minun nuhteeseen. Moseksen Laki sai tilan wiruttaa minun silmiäni kyyneleillä, jonka kurituksen alla minä taistelin 7 wiikkoa; minulla oliwat raskat ja unettomat yöt, niin että minun suurimmassa sielun ahdistuksessa täytyi usein kysyä: Wartia! wartia! mitä yö kuluu? Ei se soimu [?] minulle juuri niin kowin sopinut. Herra nöyryytti minua ainoastansa sen kautta, ja saatti minun wirhettäni näkemään. Se wirhe olisi ollut pian parattu, jos minä olisin kohta pakoni ottanut Jesuksen tykö, mutta epäusko minun Lain alle saatti, joka piti minun orjuudessa, siihen asti kuin Herra sanoi jälleen minun sielulleni: O! palaja taas sinun leposoh.

Psalm. 116: 7.³⁷ Nimittäin Jesuksen haawoihin ja hänen ristinsä tykö.

3. **Oma liha.** Tämäpä wasta onkin pahempi wihollinen; net toiset owat kauwempuna, mutta tämä on kaikkein lähimpänä. Ja nämät kolme wihollista owat ystäwät keskenänsä. Matth. 23: 12.³⁸ Ihmisen sydän on se suurempi Kristuksen ristin wihollinen; se on paha ja häijynelkinen kappale; se ihminen on tyhmä, joka omaan sydämeensä uskaltaa, niin kauwan kuin ei Jumalan Henki ole saanut sitä muuttaa. Matth. 15: 19.³⁹ Ei luulis ihminen sydäntänsä niin pahaksi kuin se on, mutta koska Jumalan Henki saa silmät awata, ja koska hän Jumalan sanan woimalla totuudessa kaiwaa sydämensä seinän läpitse, silloin hän wasta huomaitsee net kauhistukset, kuin siellä ilmestyy. Hesek. 8: 7, 8, 9.⁴⁰ Silloin tulee kiiru Jesuksen werisen ansion turwista rukoilemaan Jumalalta uutta sydäntä ja uutta henkeä. Psalm. 51: 12.⁴¹ Koska Jumalan Henki saa sydämen muuttaa, niin tullaan uudeksi luontokappaleeksi Kristuksessa. Sielu ja ruumis uhrataan kokonansa Herralle Jesukselle. Silloin ollaan Uuden syntymisen ja armon tilassa, eletään uskossa ja seurataan Karitsaa. Mutta ei sota senwuoksi loppu. Gal. 5: 17.⁴² Job. 7: 1.⁴³ Se kestää niinkauwan kuin ijankaikkisuuden portit awataan ja Karitsan häihiin päästään, sitte wasta saadaan woi-tosta riemuita. Psalm. 84: 7, 8.⁴⁴

Nämät kolme wihollista ei lakkaa sotimasta, niinkauwan kuin Jumalan Henki työtä tekee, ja Adamin sukukuntaa mailmassa mainitaan. Perkele wi-

distaa, että Henki on totuus.

- 30 Sinä valmistat minulle pöydän vihollisteni kohdalle: sinä voitelet minun pääni öljyllä, ja minun maljani on ylitse-
vuotavainen.
- 31 Kuin väkevä haarniskoitu kotonsa varjelee, niin hänen omansa ovat rauhassa. Mutta kuin häntä väkevämpi tulee ja voittaa hänen, niin hän ottaa pois kaikki hänen sota-aseensa, joihin hän turvasi, ja jakaa hänen saaliinsa.
- 32 Olkaat raittiit, valvokaat; sillä teidän vihollisenne perkele käy ympäri niinkuin kiljuva jalopeura, ja etsii, kenen hän nielisi.
- 33 Viimein, rakkaat veljeni, olkaat väkevät Herrassa ja hänen väkevyytensä voimassa. Pukekaat päällenne kaikki Jumalan sota-aseet, että te perkeleen kavaliala päällekar-
kaamisia voisitte seisoa vastaan. Sillä ei meillä ole sota verta ja lihaa vastaan, vaan pääruhtinaita ja valtoja vastaan, maailman herroja vastaan, jotka tämän maailman pimeydessä vallitsevat, pahoja henkiä vastaan taivaan alla. Sentähden ottakaat kaikki Jumalan sota-aseet, että te voisitte pahana päivänä seisoa vastaan ja kaikissa asi-
oissa pysyväiset olisitte. Niin seisokaat vyötetyt kupeista totuudella, ja rukoilkaat joka aika kaikella rukoilemi-
sella ja anomisella hengessä, ja siinä valvokaat kaikella ahkeruudella ja rukouksella kaikkein pyhäin tähden.
- 34 Mutta minun viholliseni elävät ja ovat väkevät: ne ovat suuret, jotka minua syyttömästi vihaavat. Ja ne, jotka mi-
nulle maksavat pahalla hyvän, asettavat heitänsä minua vastaan, että minä hyvää noudatan.
- 35 Minua kovin sysätään lankeemaan; mutta Herra auttaa minua.
- 36 Sillä minä ajattelen, ettei heidän suinkaan pidä minusta iloitseman: jos minun jalkani kompastuis, niin he kers-
kaisivat sangen paljon minusta.
- 37 Palaja taas, minun sieluni, sinun lepoons; sillä Herra tekee hyvästi sinulle.
- 38 Mutta joka itsensä ylentää, se alennetaan, ja joka itsensä alentaa, se ylennetään.
- 39 Sillä sydämeistä tulevat ulos pahat ajatukset, murhat, sa-
lavuoteudet, huoruudet, varkaudet, väärät todistukset, pilkat.
- 40 Ja hän vei minun kartanon porttiin: siellä minä näin, ja katso, siellä oli läpi seinässä. Ja hän sanoi minulle: sinä ihmisen lapsi, kaiva nyt seinä lävitse. Ja kuin minä kai-
vo-in seinän lävitse, katso, niin oli siellä yksi ovi. Ja hän sanoi minulle: mene sisälle ja katso niitä ilkeitä kauhis-
tuksia, joita he tässä tekevät.
- 41 Jumala, luo minuun puhdas sydän, ja anna minulle uusi vahva henki.
- 42 Sillä liha himoittaa Henkeä vastaan, ja Henki lihaa vas-
taan: nämät ovat vastaan toinen toistansa, niin ettette tee, mitä te tahdotte.
- 43 Eikö ihminen aina pidä oleman sodassa maan päällä; ja hänen päivänsä ovat niinkuin orjan päivät?
- 44 Jotka käyvät itkun laakson lävitse, ja tekevät siellä kai-
voja; ja opettajat monella siunauksella kaunistetaan. He saavat yhden voiton toisen jälkeen, että tunnettaisiin oi-
kia Jumala Zionissa.

24 Ja moni heistä sanoi: hänellä on perkele, ja hän on miele-
töin: mitä te häntä kuullette?

25 Sen ilmoitti vartia ja sanoi: hän on tullut heidän tykönsä
ja ei palaja: ja sen ajo on niinkuin Jehun Nimsin pojan
ajo; sillä hän ajaa niinkuin hän olis hullu.

26 O Herra! minä olen sinun palvelias, minä olen sinun
palvelias, sinun piikas poika: sinä olet minun siteeni val-
lallensa päästänyt.

27 Me olemme tompelit Kristuksen tähden, mutta te toi-
melliset Kristuksessa: me heikot, mutta te väkevät: te
kunnialliset, mutta me katsotut ylön. Kuin meitä pilka-
taan, niin me rukoilemme: me olemme tulleet niinkuin
maailman tunkioiksi ja kaikkein saastaisuudeksi tähän
päivään asti.

28 Minä olen elämän leipä.

29 Tämä on se, joka vedellä ja verellä tulee, Jesus Kristus, ei
ainoastansa vedellä, vaan vedellä ja verellä. Ja Henki to-

haa ja ahdistaa meitä. Ilm. 12: 12.⁴⁵ Mailma wainoo meitä. Gal. 4: 29.⁴⁶ Lihamme kiusaa meitä. 1 Pet. 2: 11.⁴⁷ Autuas! autuas! on se sielu, ja se ihmisen lapsi, joka niin kilwoittelee tässä Hengellisessä sodassa ja Uskon kilwoituksessa, että hän wihdoin Karitsan weren kautta woittaa. Ilm. 12: 11.⁴⁸ O! millä ilolla ja riemulla hän sitte terwehtää Jesuksen wanhurskaiden kautta itsellensä woitetuita asuma-sioja siinä uudessa Jerusalemissa, johon ainoastansa Karitsan Elämä-kirjaan kirjoitetut sisälle pääsewät. Ilm. 21: 27.⁴⁹ Sota on sitte loppunut, ja se ijankaikkinen Rauha käsitetty, jonka Jesus täällä Armon ajassa jo Hänen rakastajillensa antaa. Joh. 14: 37.⁵⁰

Te sota-sankarit! Te uskowaiset sielut, minun kanssani yhdessä hengessä Karitsan weren woimassa kilwoittelewaiset, minä muistutan teitä, käymään Gethsemanen kautta werikukkulalle Golgathalle, katselemaan Uskon-alkajan ja päättäjän Jesuksen päälle. Hebr. 12:2.⁵¹ Golgatha on woiton-mäki, ei sinne wihollinen tohdi tulla, niin kauwan kuin siellä waan pysytän, ja Jesuksen risti on woitto-patsas, jota wihollinen pelkää. Sieltä tie taiwaaseen menee.

Te minun rakastetut matka-kumppanini, jotka olette sodassa wäsyneet, ja olette penseyden ja hitauden antaneet teitänne woittaa? Te olette hengessä alkaneet, warjerkoon Jumala yhdenkään meistä lihassa lopettamasta, se olis surkia asia. Ja jos wastoin toiwoa jonkun kanssa niin pahasti olis käynyt, niin Herra Jesus heidän silmänsä awatkoon, että he parannuksen uudistaisiwat. Hebr. 6: 6.⁵² Herra Jesus waan itse meitä kiinipitäköön! siihen asti kuin Hän meidän kokonansa saapi omiksensa!

Niinkuin jo ennen sanonut olen, että minä olen jo lapsuudesta ollut Herralta etsitty, niin Herra ei antanut minun joutua synnin tielle, sillä minulla on ainijan Josephin sana ollut kallis. 1 Mos. 39: 9.⁵³ Ja kuningas Dawidin neuwo Psalm. 37: 37.⁵⁴ Herra oli minun kanssani, ja warjeli minua törkiöistä synneistä; ei myös Lain-käskyt saanut minua töistä tuomita, vaikka se ajatuksista ja puheista on minua aina tuominut. Kuitenkin on ollut minulla ewangeliumillinen herätys. Luk. 10: 27.⁵⁵ Joh. 13: 34.⁵⁶ Minä olisin suonut ja soisin joka hetki rakastawani Jesusta, mutta näjän ja näen puuttuweisuuteni siihen. Epäuskoa saan minä tuta kaikkein synteini pää-lähteeksi, josta Pyhän Hengen on syy minua nuhdella. Joh. 16:

8, 9, 10.⁵⁷ Nyt tohtii joku sanoa: Mimmainen ylöshe-rännyt ja uskowainen hän on, joka wielä epäuskon kanssa taistelee? Mutta katsos minun rakas ystäwäni! Waikka Opetuslasten sydän paloi Jesusta kohtaan rakkaudesta, ja puhuit Hänestä keskenänsä, niin oli Jesuksella kuitenkin syy nuhdella heitä heidän epäuskonsa ja sydämensä kankeuden tähden. Luk. 24: 25. Lain herätyksessä ei tunne ihminen muita kuin törkiämmät synnit ja erhetykset, mutta koska ewangeliumi walkeudessaan rupee häntä walaisemaan, ja hän Jesuksen ristin alle pakonsa ottaa ja Jesus hengessä hänelle kirkastuu, silloin wasta ymmärryksen silmät aukenewat, näkemään Jesuksen palawata rakkautta itsiänsä kohtaan; mutta silloin wasta epäusko ilmei tulee, niin että hän kyynelten kanssa huuta: Herra Jesu! auta minun epäuskoani. Mark. 9: 24.⁵⁸ Totisesti hänellä siinä tilassa on jo Pyhä Henki sytyttänyt ja waikuttanut sydämessänsä elävän uskon, niin että se woi sotia epäuskoa vastaan. Epäusko on kahtalainen: 1. Hallitsewainen ja kadottawainen. Mark 16: 16.⁵⁹ Tämän kautta tulee Jesuksen sowintoweri ja kuolema halwennetuksi. Tämäpä meidän sydämissämme matkaansaattaa sen hitauden, penseyden ja kylmyyden Jesusta kohtaan, jota me joka hetki itessämme hawaita saamme, mutta ei se niin kauwan kadota, kuin Jesuksen weressä ja haawoissa elämän woimaa ja nestettä sielulle wirwoitukseksi nautitaan, ja hengellisenä waiwaisena pysytään. 2. Kiusawainen epäusko. Se saattaa ihmisen itsestänsä epäilemään, nimittäin: waikka sielu jo on likisessä yhdistyksessä Jesuksen kanssa, ja hengelliset kihlaiset owat tapahtuneet, Hos. 2: 19, 20,⁶⁰ niin että hän on Jesuksen morsian ja Jumalan lapsi, Joh. 1: 12,⁶¹ ja saa Armo-pöydältä runsaan rawintonsa lasten-leiwästä, Mark. 7: 27,⁶² niin rupee hän ajattelemaan, mahdanko minä nyt waan olla Jesuksen oma, näin huono ja wihelijäinen, kuin minä olen, etten minä waan pettäisi itsiäni. Tämä on itsestänsä epäileminen; kyllä itsestänsä epäillä saakin, kuin ei waan Jesuksesta epäile. Ei se ihmistä kadota, waan pakottaa häntä enämpi Jesuksen tykö, ja waati häntä rukoilemaan Herraa, tutkimaan Hänen sydämensä laatua, ja aina enämpi antamaan itsiänsä Herran johdatuksen alle. Psalm. 139: 23, 24.⁶³ Herra Jesu itse meille ilmoittakoon, kussa wika löytyy meidän sielussamme, kirwoittakoon meitä synnin ja epäuskon

siteistä, Psalm. 116: 16,⁶⁴ että me Hänen weressänsä puhdistetut kaikista synnin wioista wapaat olisimme. Psalm. 25. Herra Jesu meille Hänen Armon henkensä kautta nämät asiat selittääköön, Joh. 16: 13, 14,⁶⁵ että me wapauden hengessä kerran awoimilla kaswoilla saisimme Herran kirkkautta katsella. 2 Kor. 3: 17, 18.⁶⁶

Erhetyksen wälttämiseksi tahdon minä wielä sanoa: Olkoon ihminen Lain eli Ewangeliumin kautta herätetty, jos Jesus häneltä puuttuu, niin hän on kuitenkin kadotettu. Joh. 15. Kaikkein pitää jäämän Herran eteen, kadotetuksi ja tuomituksi syntiseksi, ja käymään Armo-istuimen tykö, että hän sulasta armosta armoitetuksi tulisi. Hebr. 4: 16.⁶⁷

Tämän Herran Armon johdatuksen alla jo hamasta lapsuudesta olen minä aina ollut walweella, niin etten minä koskaan suruttomuuteen ole nukkunut, mutta kuitenkin joka päiwä saan Herran edessä walittaa minun sisällistä lankeemustani, vaikka ei mailma sitä näe. Saan niin paljon nähdä omaa mahdottomuuttani, hitauttani, penseyttäni ja wastahakoisuuttani Jesusta kohtaan, joka estää minua usein katselemasta Jumalan Karitsan päälle. Siittä nousee myöskin sota, että ihminen tahtois sen wanhan Adamin Jesusta rakastawan, mutta tappajaansa on hänen mahdotoin rakastaa, sillä hänen täytyy Jesuksen ristin äärellä jäädä kuoleman lapseksi. 2 Sam. 12: 14.⁶⁸ Se uusi luonto ainoastansa taitaa Jesusta rakasta. Jos

teille: en minä anna teille niinkuin maailma antaa. (Sitautti on todellisuudesta kohdasta Joh. 14:27).

- 51 Ja katsokaamme uskon alkajan ja päättäjän Jesuksen päälle, joka, vaikka hän olis kyllä taitanut iloita, kärsi ristiä, ei totellut pilkkua, ja nyt istuu oikialla kädellä Jumalan istuimellas.
- 52 Jos he lankeewat pois, että he vasta-uudesta parannukseen uudistettaisiin, jotka toistamiseen itsellensä Jumalan Pojan ristiinnaulitsevat ja pilkkana pitävät.
- 53 Ei pidä hän itseänsä tässä huoneessa suurempana minua, ei myös ole hän kieltänyt minulta mitään, paitsi sinun, siinä kuin sinä olet hänen emäntänsä: kuinka siis minä niin paljon pahaa tekisin ja rikkoisin Jumalaa vastaan?
- 54 Ole viatoin, ja pidä sinus oikein; sillä senkaltaiset viimein menestyvät.
- 55 Ja hän vastasi ja sanoi: sinun pitää rakastaman Herraa sinun Jumalaas kaikesta sinun sydäimestäs, ja kaikesta sinun sielustas, ja kaikesta sinun voimastas, ja kaikesta sinun mieleltäs; ja sinun lähimmäistäs niinkuin itsiäs.
- 56 Uuden käskyn minä teille annan, että te rakastaisitte teitä keskenänne, niinkuin minä teitä rakastin, että te myös toinen toistanne rakastaisitte.
- 57 Ja kuin hän tulee, niin hän nuhtelee maailmaa synnin tähden, ja vanhurskauden tähden, ja tuomion tähden. Synnin tähden tosin, ettei he usko minun päälleni; Mutta vanhurskauden tähden, että minä menen Isäni tykö, ja ettette minua silleen näe.
- 58 Ja kohta pojan isä huusi itkien ja sanoi: Herra, minä uskon, auta minun epäuskoani.
- 59 Joka uskoo ja kastetaan, se tulee autuaaksi; mutta joka ei usko, se kadotetaan.
- 60 Minä kihlaan sinun itselleni ijankaikkisesti; ja minä kihlaan sinun itselleni vanhurskaudessa, tuomiossa, armossa ja laupiudessa. Minä kihlaan tosin sinun itselleni uskossa, ja sinun pitää Herran tunteman.
- 61 Mutta niille, jotka hänen ottivat vastaan, antoi hän woi-man Jumalan lapsiksi tulla, jotka uskovat hänen nimensä päälle.
- 62 Niin Jesus sanoi hänelle: salli ensin lapset ravittaa; sillä ei se ole kohtuullinen, ottaa lasten leipää ja heittää penikoille.
- 63 Tutki minua, Jumala, ja koettele sydämeni: kiusaa minua, ja ymmärrä, kuinka minä ajattelen.
- 64 O Herra! minä olen sinun palvelias, minä olen sinun palvelias, sinun piikas poika: sinä olet minun siteeni valallensa päästänyt.
- 65 Vaan kuin se tulee, totuuden Henki, hän johdattaa teitä kaikkeen totuuteen; sillä ei hän puhu itsestänsä, vaan mitä hän kuulee, sitä hän puhuu, ja tulevaisia hän teille ilmoittaa. Hän on minua kunnioittava; sillä hän ottaa minun omastani ja ilmoittaa teille.
- 66 Sillä Herra on Henki; mutta kussa Herran Henki on, siinä on vapaus. Mutta me kaikki awoimilla kaswoilla Herran kirkkautta katselemme, niinkuin peilissä, ja me muutetaan siihen kuvaan kirkkaudesta niin kirkkauteen niinkuin Herran Hengestä.
- 67 Sentähden käykäämme edes uskalluksella armoistuimen tykö, että me laupiuden saisimme ja löytäisimme silloin armon, kuin me apua tarvitsemme.
- 68 Mutta että tämän työn kautta saatit Herran viholliset pilkkaamaan, pitää sen pojan, joka sinulle syntynyt on, totisesti kuoleman.

-
- 45 Sentähden te, taivaat, iloitkaat, ja jotka niissä asutte. Voi maan ja meren asuvia! sillä perkele astuu alas teidän tyköne, pitääin suurta vihaa, tietäen itsellensä vähän aikaa oleva.
  - 46 Mutta niinkuin se silloin, joka lihan jälkeen syntynyt oli, vainosi sitä, joka hengen jälkeen syntynyt oli, niin se nytkin tapahtuu.
  - 47 Rakkaat veljet! minä neuvon teitä, niinkuin outoja ja muukalaisia: välttäkää lihallisia himoja, jotka sotivat sie-lua vastaan.
  - 48 Ja he ovat hänen voittaneet Karitsan veren kautta, ja heidän todistuksensa sanan kautta; ja ei he henkeänsä kuolemaan asti rakastaneet.
  - 49 Ja ei pidä häneen mitään saastuttavaa tuleman sisälle, taikka sitä, mikä kauhistuksen eli valheen saattaa; vaan ne, jotka Karitsan elämän kirjassa kirjoitetut ovat.
  - 50 Rauhan minä jätän teille, minun rauhani minä annan

Jesus kysyis: Rakastatko minua? Joh. 21: 17,⁶⁹ niin täytyis murheellisella mielellä tomussa wastata: En taida! en taida! Minä soisin, ja Sinä olet itse antanut minulle siihen halun; mutta! suloisin Herra Jesu, että Sinä rakastat minua.

Jumalan rakkaus on totisesti wuodatettu minun sydämeeni. Jos minä taitaisin, niin minä ilman eroitusta kaikki sielut kantaisin Jesuksen rakkauden helmaan, mutta en woi itsekään ensimmäistäkään askeletta astua autuuden tiellä, ellei Herra minua johdata. Psalm. 32: 8.⁷⁰

En minä, eikä yksikän uskowainen sielu tässä Armon ajassa pääse kerskamaan: jo minä kylliksi tunnen minun Jesuksen, se olis hengellinen ylpeys; waikka se tosi on, että hän jokapäiwä kaswaa Herran Jesuksen tuntemisessa. Jesus on sekä A että O, Alku ja Loppu koko meidän kristillisyytemme juoksussa. Ilm. 22: 13.⁷¹ Se joka yksinkertaisuudessa lapsellisella mielellä on uskonut itsensä Herralle Jesukselle. Matth. 18: 3, 4.⁷² Hänen autuutensa järjestys seisoo näissä kahdessa kappaleessa: 1. Minä olen suurin syntisten seassa. 2. Jesus ottaa syntisiä vastaan. Tämä on hänen parannuksensa ja uskonsa. Mark. 1: 15.⁷³ Jumalan waltakunta on silloin hänen sydämesänsä. Rom. 14: 17.⁷⁴ Tämä on se tie, jota hän iloiten ja riemuiten waelttaa. Psalm. 16: 11.⁷⁵ Kyllä Jesuksen weri- ja rakkaus-kyynelet silmistä kuiwaa. Jesus Sinä minun! Jesus minä Sinun!

Totisesti on Jumala Jesuksessa Kristuksessa isällisessä ja äitillisessä rakkauden helmassa kantanut minua, niinkuin heikompa ja arempa lasta. Es. 65: 12, 13.⁷⁶ Mutta minä olen ollut nurisewainen ja parkuwainen lapsi, sentähden on Herra minua kohtuudella rakkauden witsalla kurittanutkin, Jer. 30: 11,⁷⁷ sentähden en minä ole tullut koskaan niin yltäkyläistä iloa ja riemua Jumalassa nautitseman, josta muutaman uskowaisen sielun kerskaus on, jonka minä kuitenkin totuudeksi tunnustan ja uskon. Mutta harwoiksella kuitenkin olen minä maistanut siitä salatusta mannasta, jota suruttomat mailman lapset kaipaawat.

Sinä uskowainen sielu, joka riemuitset Weriyljän Jesuksen rakkaudesta, sinä tulet vielä peljästyneen Zionin tyttären kanssa itsestäsi luulottelemaan, että Herra on hyljännyt sinun, koska ylkä kätkee kaswonsa sinulta pois, ja salaa sinulta sen suuren

hengellisen ilon. 1 Kor. 13: 8.⁷⁸ Ja net korkiat ilo-liikutukset katoowat. Mutta tällä koettele Ylkä hänen morsiamensa uskoa, toiwoa ja rakkautta, älä pelkää, sinulla on lohduttaja Pyhä Henki, joka rukoilee sinun edestäs sanomattomalla huokauksella, jos waan Jesuksessa kiini riput, ettes laske pois Häntä. 1 Mos. 32: 26.⁷⁹

En minä tiedä, mitä kiusauksia ja koetuksia minun vielä wiimeiseen elämäni ehtoiseen asti ulosoisoman pitää, en minä pelkää, ulkokullatut niitä pelkääwät. Herra Jesu! olkoon se Sinun oma asias! jos tahdot lastas johdattaa piikillisten orjantappurapensasten eli ruusuin ja kukkaisten läpitse. Käyköön kuinka hywänsä tässä wiheliäisyyden maassa, että waan se kuolematoin, kalliilla werelläsi lunastettu sielu pelastettaisin, että waan suloisin Herra Jesu Sinun omakses jäisin! 5 Mos. 15: 16.⁸⁰

Te weri-yljän Jesuksen sukulaiset, te jotka syntisinä ja wiheliäisinä, niinkuin kadotetut ja tuomitut oletta tulleet Jesuksen ja Hänen ristinsä tykö, werikukkulalle Golgathalle. Te olette paljon anteeksi saaneet, te myös paljon rakastatte. Luk. 7: 47.⁸¹ O! te waiwutte tomuun Jesuksen jalkain juureen, suurimassa nöyryydessä. Te sanotte: Kiitos! kiitos olkoon Sinulle suloisin Herra Jesu, että Sinun sydämes niin lämpeni minun kuolleen koiran puoleeni. 2 Sam. 9: 8.⁸² Te paukutatte käsiänne sulasta ilosta ja riemusta. Wirsik. 128: 7. Minä sanon teille: Te triumphereaatte ja jubileeraatte; te iloitsette ja riemuitsette Yljän Jesuksen rakkaudesta. Enpä minä enää tiedäkkään, millä tawalla minä teidän ilonne ja riemunne ulosmaalaisin, kuin te tunnette teidän sieluissanne; minä otan osan teidän ilostanne, ja olisin mielelläni teidän häissäanne, ja puhuisin teidän kanssanne Jumalan woimasta ja wiissaudesta, ja kiittäisin Jesusta, Weriylkääni. Jesus on minun Kuninkaani, ja minä olen Jesuksen howi-palwelja. Minä yhdessä hengessä teidän kanssanne minun Kuninkaastani riemuitseen, Psalm. 149: 1, 2,⁸³ joka armolla ja rakkaudella siweydessä meidän tykömme tulee. Matth. 21: 5.⁸⁴ Antaa mailman olla mailmana. Te Israelin tyttäret! Minä tahdon minun Kuninkaani ja teidän edessäanne olla paljastettu kaikesta omasta wanhurskaudestani, ja ilosta hypätä teidän kanssanne awoimen Liiton-Arkin edessä. 2 Sam. 6: 14.⁸⁵ Minä sanon teille! te uskowaiset ja Jesuksen wanhurskaudella puetut,

iloitkaat Herrassa. Phil 4: 4.⁸⁶ Herra Jesu! minua ja teitä ominansa pitääköön! Woidaan hywin, siihenasti, kuin ijankaikkisuudessa Karitsan häissä ja Hänen istuimensa edessä yhteen tullaan!!!

Pappi en minä ole, mutta minä tiedän ja uskon mailmassa olewan yhden hengellisen pappikunnan, Ilm. 1: 6,⁸⁷ 1 Pet. 2: 5–9,⁸⁸ jolla on lupa ulosjakaa hengellisiä lahjoja, Jumalalta annetun uskon-mitan jälkeen, Eph. 4: 7. Jos me waan uskossa elämme ja Karitsaa seuraamme, niin me olemme kallis ja pyhitetty omaisuus Herralle. 2 Mos. 19: 4, 5, 6.⁸⁹ Ap. T. 6: 8.⁹⁰

Minä tiedän ja uskon mailmassa myös olewan yhden näkymättömän Seurakunnan, jota Kristuksen Sanan ja Opin tähden joka hetki waiwataan. Ruots. Wirsik. 147: 26. Mutta tämä näkymätöin seurakunta ei koskaan saa itsiänsä eroittaa sen näkywäisen seurakunnan yhteydestä, sillä Kristus tahtoo heidän yhtä olemaan, Joh. 17: 21,⁹¹ niin kauwan kuin mailmassa eletään.

-
- 69 Hän sanoi kolmannen kerran hänelle: Simon Jonan poika! rakastatko minua? Pietari tuli murheelliseksi, että hän kolmannen kerran sanoi hänelle: rakastatko minua? ja sanoi hänelle: Herra, sinä tiedät kaikki: sinä tiedät, että minä rakastan sinua. Jesus sanoi hänelle: ruoki minun lampaitani.
- 70 Minä neuvon sinua ja osoitan sinulle tien, jotas vaellat: minä johdatan sinun silmilläni.
- 71 Minä olen A ja O, alku ja loppu, ensimmäinen ja viimeinen.
- 72 Ja sanoi: totisesti minä sanon teille: ellette käänny ja tule niinkuin lapset, niin ette suinkaan tule sisälle taivaan valtakuntaan. Sentähden joka itsensä alentaa niinkuin tämä lapsi, se on suurin taivaan valtakunnassa.
- 73 Ja sanoi: aika on täytetty, ja Jumalan valtakunta on lähestynyt: tehkää parannus ja uskokaat evankeliumi.
- 74 Sillä ei Jumalan valtakunta ole ruoka ja juoma, mutta vanhurskaus, ja rauha, ja ilo Pyhässä Hengessä.
- 75 Sinä osoitat minulle elämän tien, sinun kasvois edessä on täydellinen ilo, ja riemullinen meno oikialla kädellä ijankaikkisesti.
- 76 Sillä näin sanoo Herra: katso minä levitän hänen tykönsä rauhan niinkuin virran, ja pakanain kunnian niinkuin vuotavan ojan, jota te saatte imeä; ja teitä pitää sylissä kannettaman, ja polvien päällä ihanteleman. Niinkuin äiti poikaansa lohduttaa, niin minä tahdon teitä lohduttaa, ja teidän pitää Jerusalemissa lohdutuksen saaman. (Viite on Jesajan kirjan lukuun 66, ei 65 kuten Ahlsmanin tekstissä virheellisesti sanotaan.)

- 77 Sillä minä olen sinun tykönäs, sanoo Herra, auttamassa sinua; ja teloitin kaikki pakanat, joihin minä olen sinut hajoittanut; mutta en minä sinua lopeta, vaan tahdon sinua kurittaa kohtuudella, ja en tahdo sinua peräti viattomana pitää.
- 78 Ei rakkaus koskaan väsy; vaikka prophetiat lakkaavat, ja kielet vaikenevat, ja tieto katoa.
- 79 Ja hän sanoi: päästä minua, sillä aamurusko nousee. Mutta hän vastasi: en minä päästä sinua, jolles siunaa minua.
- 80 Jos hän sanoo sinulle: en minä lähde sinun tyköäs; sillä hän rakastaa sinua ja sinun huonettas, sillä hänen on hyvä olla sinun tykönäs.
- 81 Minä sanon sinulle: sentähden että hänelle paljo syntiä anteeksi annettiin, niin hän paljon rakasti; mutta jolle vähempi anteeksi annetaan, se vähemmän rakastaa.
- 82 Hän kumarsi ja sanoi: kuka olen minä sinun palvelias, etkäs käänsit sinus kuolleen koiran puoleen, niinkuin minä olen?
- 83 Veisatkaat Herralle uusi veisu: pyhään seurakunnan pitää häntä kiittämän. Iloitkaan Israel tekiässänsä: Zionin lapset riemuitkaan Kuninkaastansa Veisatkaat Herralle uusi veisu: pyhään seurakunnan pitää häntä kiittämän. Iloitkaan Israel tekiässänsä: Zionin lapset riemuitkaan Kuninkaastansa.
- 84 Sanokaat Zionin tyttäreille: katso, sinun Kuninkaas tulee sinulle siviä, istuen aasintamman päällä ja ikeen alaisen aasin varsan päällä.
- 85 Ja David hyppäsi kaikella voimalla Herran edessä ja hän oli vaatetettu liinaisella päällisvaatteella.
- 86 Iloitkaat aina Herrassa, ja taas minä sanon: iloitkaat.
- 87 Ja teki meidät kuninkaiksi ja papeiksi Jumalan ja Isänsä edessä: hänelle olkoon kunnia ja valta ijankaikkisesta ijankaikkiseen, amen!
- 88 Ja myös te, niinkuin elävät kivet, rakentakaat teidänne hengelliseksi huoneeksi ja pyhäksi pappeudeksi uhraamaan hengellisiä uhreja, jotka Jumalalle Jesuksen Kristuksen kautta otolliset ovat. Sentähden on myös Raamatussa: katso, minä panen Zioniin valitun kalliin kulmakiven: joka uskoo hänen päällensä, ei hän suinkaan tule häpiään. Teille siis, jotka nyt uskotte, on hän kallis; mutta uskottomille on se kivi, jonka rakentajat hyljänneet ovat, kulmakiveksi tullut, ja loukkauskiveksi, ja pahenuksen kallioksi, Nimittäin niille, jotka itsensä sanaan loukkaavat, ja ei sitä usko, johonka he myös asetetut olivat. Mutta te olette valittu suku, kuninkaallinen pappeus, pyhä kansa, omaisuuden kansa, ilmoittamaan sen voimaa, joka teitä pimeydestä ihmeelliseen valkeuteensa kutsunut on.
- 89 Te olette nähneet, mitä minä Egyptiläisille tehnyt olen: ja kuinka minä olen teitä kantanut kotkain siivillä, ja olen saattanut teidät minun tyköni. Jos te siis minun ääneni ahkerasti kuulette, ja pidätte minun liittoni, niin teidän pitää oleman minulle kallis omaisuus kaikista kansoista, vaikka muutoin koko maa on minun. Ja teidän pitää oleman minulle papillinen valtakunta ja pyhä kansa. Nämät ovat ne sanat, jotka sinun pitää Israelin lapsille sanoman. Mutta Stephanus, joka oli uskoa täynnänsä ja väkevyyttä, teki ihmeitä ja suuria tunnustähtiä kansan seassa.
- 90 Että he kaikki yhtä olisivat, niinkuin sinä Isä minussa olet ja minä sinussa, että hekin meissä niin yhtä olisivat: että maailma uskois sinun minua lähettäneeksi.

Herra walitsi minun jo nuoruudesta Lasten-Opettajaksi. Minä uskon sen wiran totisesti olewan minulle Jumalalta säätyä ja määrätyn, jollei se niin olis, niin se olis jo aikaa turhaan rauwennut. Ap. T. 5: 38, 39.⁹² Totisesti on Herra Jesus minun käskenyt kaitsemaan karitsoitansa. Joh. 21: 15.⁹³ Jumalan kallis Sana on kaikissa minun elämäni waiheissa ollut minun Theologiani; ja, Sal. Sananl. 30: 8,⁹⁴ minun Oijennusnuorani.

Mailma ei tunne minun nimeäni, se on hyljätty ja kelwotoin ihmisen pojan tähden. Luk. 6: 22.⁹⁵ Mutta minun Todistajani on Taiwaassa, ja joka minun tuntee, asuu korkeudessa. Jaa! te uskowaiset, jotka seuratte Karitsata, Ilm. 14: 4,⁹⁶ ja olette awoimet silmät saanneet katsella Jesuksen rakkautta, Te tunnette minun Hengessä.

Jakob Ahlsman.

---

92 Ja nyt sanon minä teille: lakatkaat näistä miehistä ja sallikaat heidän olla; sillä jos tämä neuvo eli teko on ihmisistä, niin se tyhjään raukee; Vaan jos se on Jumalalta, niin ette voi sitä tyhjäksi tehdä, ettette myös löydettäisi sotineen jumalaa vastaan.

93 Kuin he siis syöneet olivat, sanoi Jesus Simon Pietarille: Simon Jonan poika! rakastatkos minua enempi kuin nämät? Hän sanoi: jaa, Herra, sinä tiedät, että minä sinua rakastan. Hän sanoi hänelle: ruoki minun karitsoitani.

94 Väärä oppi ja valhe olkoon minusta kaukana: köyhyyttä ja rikkautta älä minulle anna; vaan anna minun saada määrätty osani ravinnosta.

95 Autuaat olette te, kuin ihmiset vihaavat teitä, ja eroittavat teidät, ja pilkkaavat teitä, ja hylkäävät teidän nimenne niinkuin kelvottoman, Ihmisen Pojan tähden.

96 Nämät ovat ne, jotka ei vaimoin kanssa ole saastutetut; sillä he ovat neitseet: nämät ovat ne, jotka seuraavat Karitsaa, kuhunka hän menee. Nämät ovat ihmisistä ostetut Jumalalle ja Karitsalle uutiseksi.